

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30.09.2008, sp. zn. 2 VSOL 119/2008, ECLI:CZ:VSOL:2008:2.VSOL.119.2008.1

Číslo: 22/2010

Právní věta: Při stanovení výše zálohy na náklady insolvenčního řízení, zahájeného návrhem dlužníka spojeným s návrhem na povolení oddlužení, insolvenční soud vždy přihlíží k tomu, zda dlužník splňuje podmínky pro povolení oddlužení a zda jeho majetkové a výdělečné poměry svědčí pro možnost přijetí způsobu oddlužení formou plnění splátkového kalendáře, kdy se odměna a hotové výdaje správce rovněž hradí cestou pravidelných měsíčních splátek. Záloha na náklady insolvenčního řízení ve výši 20 000 Kč se v těchto případech jeví být zpravidla nepřiměřeně vysokou.

Soud: Vrchní soud v Olomouci

Datum rozhodnutí: 30.09.2008

Spisová značka: 2 VSOL 119/2008

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence, Oddlužení, Záloha na náklady insolvenčního řízení

Předpisy: § 108 předpisu č. 182/2006Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

K r a j s k ý s o u d v B r n ě z a s t a v i l u s n e s e n í m ř í z e n í o i n s o l v e n č n í m n á v r h u d l u ž n i c e R. K. V o d ů v o d n ě n í t o h o t o u s n e s e n í s o u d p r v n í h o s t u p n ě u v e d l, ž e i n s o l v e n č n í ř í z e n í b y l o z a h á j e n o d n e 25. 6. 2008 i n s o l v e n č n í m n á v r h e m d l u ž n i c e s p o j e n ý m s n á v r h e m n a p o v o l e n í o d d l u ž e n í. S o u d p r v n í h o s t u p n ě u s n e s e n í m č. j. K S B R 40 I N S 2487/2008-A-9 z e d n e 22. 7. 2008 v y z v a l d l u ž n i c i, a b y v e l h ů t ě 7 d n ů o d d o r u č e n í v ý z v y z a p l a t i l a n a ú č e t s o u d u z á l o h u n a n á k l a d y i n s o l v e n č n í h o ř í z e n í v e v ý š i 20 000 K č. V t é t o v ý z v ě b y l a d l u ž n i c e p o u č e n a o m o ž n o s t i z a s t a v e n í ř í z e n í v p ř í p a d ě n e z a p l a c e n í z á l o h y v e s t a n o v e n é l h ů t ě. D n e 5. 8. 2008 b y l s o u d u p r v n í h o s t u p n ě d o r u č e n p ř í p i s d l u ž n i c e, v e k t e r é m u v e d l a, ž e j e j í m j e d i n ý m p ř í j m e m j e s t a r o b n í a v d o v s k ý d ů c h o d, a p r o t o s o u d u n a v r h l a u p u š t ě n í o d p o v i n n o s t i h r a d i t z á l o h u n a n á k l a d y i n s o l v e n č n í h o ř í z e n í, p ř í p. a b y t a t o z á l o h a b y l a s n í ž e n a n a 2000 č i 3000 K č. J a k z j i s t i l s o u d p r v n í h o s t u p n ě, d l u ž n i c e v l a s t n í p o u z e m o v í t é v ě c i n e p a t r n ě h o d n o t y v e v ý š i c c a 5500 K č, j e j í s t a r o b n í a v d o v s k ý d ů c h o d č i n í 11 326 K č a z á v a z k y 327 611 K č. V z h l e d e m k u v e d e n é h o d n o t ě m a j e t k u d l u ž n i c e, b y l a p r o t o v y z v á n a k u h r a z e n í z á l o h y, n e b o ť d l e n á z o r u s o u d u p r v n í h o s t u p n ě, a ť b u d e j e j í ú p a d e k ř e š e n o d d l u ž e n í m n e b o k o n k u r s e m, v ž d y v z n i k n e u s t a n o v e n é m u i n s o l v e n č n í m u s p r á v c i n á r o k n a ú h r a d u j e h o o d m ě n y a n á h r a d y h o t o v ý c h v ý d a j ů. S o u d p r v n í h o s t u p n ě d o s p ě l k z á v ě r u ž e v p ř í p a d ě o d d l u ž e n í, k t e r é b y p r o b í ě l a o f o r m o u s p l á t k o v é h o k a l e n d á ř e, č i n í t a t o č á s t k a 54 000 K č, p o k u d b y v ě ř i t e l é o d h l a s o v a l i o d d l u ž e n í z p e n ě ž e n í m m a j e t k o v é p o d s t a t y d l u ž n i c e, p ř í p. b u d e - l i ú p a d e k ř e š e n k o n k u r s e m, č i n í m i n i m á l n í o d m ě n a 45 000 K č. P o d l e s o u d u

prvního stupně smysl zálohy na náklady insolvenčního řízení spočívá v tom, že záloha umožní působení správce bezprostředně po schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty nebo po prohlášení konkursu. V případě, že by oddlužení dlužnice probíhalo formou splátkového kalendáře a majetkové poměry by se v průběhu pěti let změnily takovým způsobem, že by splátkový kalendář nebyl plněn a úpadek by byl řešen konkursem, nebyly by tu rovněž prostředky k úhradě odměny a hotových výdajů správce. Soud prvního stupně nemohl přihlídnout ani ke skutečnosti, že dlužnice požádala o osvobození od zálohy, neboť nedostatek finančních prostředků u dlužníka není pro stanovení zálohy rozhodující. Soud prvního stupně tedy postupoval podle § 108 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, v platném znění (dále jen „IZ“) a insolvenční řízení zastavil.

Proti tomuto usnesení podala dlužnice odvolání. Nesouhlasila s odůvodněním soudu prvního stupně, že při změně majetkové situace dlužnice by nebyly prostředky na úhradu nákladů insolvenčního správce. Dle dlužnice právě její starobní a vdovský důchod dávají záruku stabilního a pravidelného příjmu na splátky věřitelům, přičemž její příjmy budou státem průběžně zvyšovány. Dlužnice pochybuje, zda takto vysoká záloha je vhodným prostředkem v souladu s účelem a smyslem insolvenčního zákona. Navrhla, aby odvolací soud věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

V r c h n í s o u d v Olomouci změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že insolvenční řízení se nezastavuje.

Z o d ů v o d n ě n í :

Podle § 7 odst. 1 IZ se pro insolvenční řízení a incidenční spory použijí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení.

Odvolací soud po zjištění, že odvolání bylo podáno oprávněnou osobou včas, přezkoumal napadené usnesení i řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 206, § 212, § 212a odst. 1, 5 a 6 o. s. ř.), a aniž by ve věci nařizoval jednání (§ 94 odst. 2 písm. c/ IZ), dospěl k závěru, že odvolání dlužnice je důvodné.

Z obsahu spisu vyplývá, že dlužnice podala dne 9. 6. 2008 insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení, a to formou plnění splátkového kalendáře. V návrhu uvedla, že má deset věřitelů s pohledávkami ve výši 327 611 Kč, které „nestíhá“ splácet více než tři měsíce. Smluvní úroky, penále a smluvní pokuty jsou aktuálně vyšší, než dlužnicí hrazená měsíční splátka, čímž se dluhy každý měsíc zvyšují. Z návrhu, jeho doplnění a příloh dále vyplývá, že čistý měsíční příjem dlužnice (starobní a vdovský důchod) činí 11 326 Kč a že dlužnice vlastní pouze movité věci nepatrné hodnoty (starší vybavení domácnosti). Usnesením ze dne 22. 7. 2008 byla dlužnice vyzvána k zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení ve výši 20 000 Kč ve lhůtě 7 dnů od doručení výzvy. Na tuto výzvu dlužnice reagovala přípisem, ve kterém žádá, aby soud prominul či snížil zálohu na náklady insolvenčního řízení na částku 2000 nebo 3000 Kč. Vzhledem k tomu, že dlužnice soudem ve stanovené lhůtě zálohu nezaplatila, soud prvního stupně napadeným usnesením řízení zastavil.

Podle § 108 odst. 1 a 2 IZ může insolvenční soud před rozhodnutím o insolvenčním návrhu uložit insolvenčnímu navrhovateli, aby ve stanovené lhůtě zaplatil zálohu na náklady insolvenčního řízení, je-li to nutné ke krytí nákladů řízení a prostředky k tomu nelze zajistit jinak. Tuto zálohu nelze uložit insolvenčnímu navrhovateli, který je zaměstnancem dlužníka a jehož pohledávka spočívá pouze v pracovně právních nárocích. Výši zálohy může insolvenční soud určit až do částky 50 000 Kč.

Podle § 108 odst. 3 IZ nebude-li záloha na náklady insolvenčního řízení ve stanovené lhůtě zaplacená, může insolvenční soud před rozhodnutím o insolvenčním návrhu insolvenční řízení zastavit, a neučiní-li tak, může přikročit k jejímu vymáhání; o tom musí insolvenčního navrhovatele

poučit.

Odvolací soud sdílí závěr soudu prvního stupně, že není vyloučeno, aby soud před rozhodnutím o insolvenčním návrhu požadoval po dlužníku jako insolvenčním navrhovateli zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení i v případě, že se současně domáhá povolení oddlužení. Je tomu tak zejména proto, že návrhu na povolení oddlužení spojenému s insolvenčním návrhem lze vyhovět jen za předpokladu, že jsou splněny podmínky řízení, insolvenční návrh nevykazuje nedostatky z hlediska obsahových náležitostí tohoto návrhu a jeho příloh, na jejichž základě lze mít úpadek či hrozící úpadek dlužníka za osvědčený, přičemž současně je ve smyslu § 389 přípustným a dle § 391 a § 392 IZ perfektní i dlužníkům návrh na řešení jeho úpadku či hrozícího úpadku povolením oddlužení a nejsou dány ani důvody stanovené v ustanovení § 395 IZ, pro něž je nutno návrh na povolení oddlužení zamítnout. Potřeba složení zálohy na náklady insolvenčního řízení tak vyvstane zejména v situacích, kdy s ohledem na výši dlužnických závazků, hodnotu jeho majetku a výši příjmů by v případě rozhodnutí o dlužnickém úpadku byl návrh na povolení oddlužení podle ustanovení § 395 odst. 1 písm. b) IZ zamítnut a dle ustanovení § 396 odst. 1 IZ bylo rozhodnuto o způsobu řešení dlužnickova úpadku konkursem. Zcela jiná je však situace tehdy, pokud dlužník splňuje podmínky pro povolení oddlužení a jeho majetkové a výdělečné poměry svědčí pro možnost přijetí způsobu oddlužení formou plnění splátkového kalendáře, kdy se odměna a hotové výdaje správce rovněž hradí cestou pravidelných měsíčních splátek. Tomu by měla odpovídat i odlišná výše požadované zálohy, pokud insolvenční soud vůbec shledá potřebu k uložení povinnosti k jejímu zaplacení.

V přezkoumávané věci však v odůvodnění napadeného usnesení zcela absentuje závěr soudu prvního stupně o tom, zda dlužnice splňuje podmínky pro povolení oddlužení či nikoliv, tedy zda je schopna splácet všem nezajištěným věřitelům v průběhu následujících pěti let minimálně 30 % jejich pohledávek (§ 395 IZ), příp. zda tu je jiný důvod, pro který je třeba návrh dlužnice na povolení oddlužení zamítnout. Rovněž není zřejmé (zejména s přihlédnutím k charakteru příjmu dlužnice – starobního a vdovského důvodu), z čeho pramení obava soudu prvního stupně, že v případě oddlužení dlužnice formou splátkového kalendáře by se mohly její majetkové poměry v průběhu pěti let změnit takovým způsobem, že by splátkový kalendář nebyl plněn a úpadek by byl řešen konkursem. Doložila-li dlužnice svou majetkovou situaci, výši příjmů a výši svých závazků, pak bylo namístež zkoumat, zda dlužnice splňuje podmínky pro povolení oddlužení či nikoliv. Pokud by dlužnice tyto podmínky splňovala a nebylo by nutno její úpadek řešit konkursem, pak by se jevil požadavek na zaplacení zálohy ve výši 20 000 Kč zcela nepřiměřeným.

Z výše uvedených důvodů postupoval odvolací soud dle ustanovení § 220 odst. 3 o. s. ř. a napadené usnesení změnil tak, že insolvenční řízení se nezastavuje. Soud prvního stupně v dalším řízení nejprve vyhodnotí, zda jsou u dlužnice splněny podmínky pro povolení oddlužení a podle toho opětovně posoudí, zda bude nutné před rozhodnutím o návrhu vyžadovat po dlužnici složení zálohy a v jaké výši.